

СИЛАБУС КУРСУ
«Дитяча література»
бакалаврського рівня вищої освіти
для студентів спеціальності «Початкова освіта»
факультету педагогіки і психології
2020-2021 навчального року

Назва курсу	«Дитяча література»
Адреса викладання курсу	м. Київ, вул. Тургенєвська 8 / 14; 10, 11 поверх
Контактна інформація викладачів	Viktoriya-voloshina@ukr.net Викладач доступний у робочий час (понеділок – п’ятниця з 8.00 до 16.00)
Консультації по курсу відбуваються	Перед іспитом (грудень 2020, червень 2021)
Викладач	Волошина Вікторія Валентинівна
Мета та завдання курсу	Засвоїти основні закономірності та етапи розвитку дитячої літератури XIX – XX ст.; засвоїти художньо-естетичні позиції провідних українських дитячих письменників цього періоду; наголосити на естетичній значимості, художній, пізнавальній цінності творів для дітей. Сприяти усвідомленню студентами місця і значення творчої особистості в літературному процесі; усвідомити специфіку розвитку дитячої літератури у взаємодії та послідовному функціонуванні творчих напрямів: романтизму, реалізму, модернізму; поглибити вміння студентів аналізувати художні твори різних жанрів, розширити їхні знання з історії українського народу XIX – XX ст..
Предмет вивчення	<ul style="list-style-type: none"> • твори усної народної творчості – малі фольклорні форми: загадки, скоромовки, прислів’я, приказки, ігровий фольклор; • казки, легенди, міфи; • літературні казки українських та зарубіжних авторів; • твори українських і зарубіжних письменників-класиків, що ввійшли в коло дитячого читання; • твори сучасної дитячої української та зарубіжної літератури; • дитяча періодика: газети і журнали; • довідкова література: словники, довідники, енциклопедії для дітей.
Міждисциплінарні зв’язки	Сучасна українська мова з практикумом, методика навчання мовно-літературної освітньої галузі, дошкільна лінгводидактика, сучасна дитяча література, технології мовної освіти дітей дошкільного віку.
Інформація про курс	Курс розроблено таким чином, щоб підготувати фахівців ланки початкової освіти, виробити вміння поєднувати методи традиційного навчання з інноваційними з метою ефективного стимулювання учнів до читання; представлено як огляд концепцій, так і процесів та інструментів, потрібних для постійного вдосконалення знань.

<p>Чому це актуально, цікаво, важливо?</p>	<p>Вивчення курсу «Дитяча література» передбачає розв'язання низки завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців, зокрема: опанування одним із важливих навчальних професійно-зорієнтованих предметів у системі підготовки вчителя початкових класів, який орієнтується в літературному процесі, зокрема в літературі, що створена для молодших школярів, яка враховує вікові особливості дітей, має важливе значення в естетичному і моральному становленні дитячої особистості.</p> <p>Курс «Дитяча література» формує національно свідому, морально орієнтовану особистість майбутнього вчителя. Твори кращих письменників у процесі вивчення їх студентами впливатимуть і на їхній морально-естетичний світогляд, збагачуватимуть їхню емоційно-оцінну діяльність, виховуватимуть в них бережливе ставлення до літературних надбань, мистецької спадщини народу, його культури, історії, мови, бажання передати ці скарби учням. Усвідомлення студентами змісту, структури, моральної проблематики творів закладає основи для формування їхньої власної системи духовних цінностей та морального ідеалу.</p> <p>Зміст курсу надасть допомогу майбутньому вчителю у професійній діяльності, допоможе йому формувати особистість дитини з її орієнтацією на моральні загальнолюдські цінності. Засобами мистецтва слова дитяча література допоможе вчителю формувати і збагачувати внутрішній світ дитини, позитивно впливати на її свідомість і підсвідомість, розвивати інтелект, творчі здібності, естетичні смаки.</p> <p>Програмою передбачено вивчення художніх творів на хронологічно-тематичному принципі: з усім розмаїттям форм і жанрів – від найдавнішої народної календарно-обрядової поезії до сучасних творів для дітей української та світової класики.</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти набувають таких умінь та навичок:</p> <ul style="list-style-type: none"> - уміння аналізувати твори для дітей, аргументувати власні судження; - уміння компетентно орієнтуватися в інформаційному, зокрема літературному просторі; - уміння застосовувати здобуті знання у своїй професійній діяльності вчителя початкових класів; <p>загальних компетентностей:</p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність до аналізу та синтезу; - уміння застосовувати знання на практиці; - планування та розподіл часу; - застосування базових знань професії на практиці; - усне та письмове спілкування рідною мовою; - знання другої мови; - навички роботи з ПК; - дослідницькі вміння; - здатність до самонавчання; - навички роботи з інформацією; - уміння самокритики та критики; - здатність адаптуватися до нових ситуацій; - здатність генерувати нові ідеї (творчість); - міжособистісні вміння; - робота в команді; - дотримання етики;

	<ul style="list-style-type: none"> - воля до успіху; - ініціативність.
Методи викладання	<p>Лекція – це метод, завдяки якому здійснюється виклад теоретичного матеріалу під час лекційних занять, відведених навчальним планом для читання тем з поданої дисципліни. Основні вимоги – це конкретизація теми, постановка мети і завдання, вибір принципів та методів реалізації змісту лекції, матеріально-технічне забезпечення викладу змісту лекційного матеріалу.</p> <p>Проблемний підхід. Для сприйняття матеріалу проблемної лекції студентів потрібно підготувати психологічно, щоб вони знали, що буде саме така лекція і що вони мають на ній самостійно мислити та діяти, теоретично володіти певним запасом знань з теми проблемної лекції, приготуватися до аналізу результатів, отриманих на лекції.</p> <p>Логічне мислення. Застосування цього методу вимагає від студентів та викладачів знання термінології. Студентам пропонується по чергово ряд завдань як прикладів до теоретичного викладу матеріалу, щоб вони змогли знайти варіант відповіді і логічно довести правильність свого міркування.</p> <p>У практиці роботи застосовуються, залежно від цілей навчання, різновиди бесід: евристична, аналітична, узагальнююча, проблемно-аналітична – завдяки яким відбувається розв’язання завдань, проблем на основі здобутих раніше знань.</p> <p>На практичних заняттях відповідно до навчальної мети застосовуються вступні, евристичні, узагальнюючі, підсумкові, пропедевтичні та проблемні бесіди. Належне місце відводиться і таким методам, як «Дерево рішень», «Метод вільних дебатів», «Дискусія у формі симпозіуму», «Мозковий штурм», «Дискусія у стилі телевізійного ток-шоу», «Діалог Сократа», «Навчальна співпраця», «Команда – конкуренція – конкурс».</p>
Програма навчальної дисципліни	<p>Тема 1. <i>Дитяча література як предмет вивчення. Народнопоетична творчість для дітей. Давня література для дітей.</i></p> <p>Тема 2. <i>Вступ. Зміст і завдання курсу. Український фольклор і його вплив на розвиток дитячої літератури.</i></p> <p>Тема 3. <i>Міфи народів світу (єгипетські, китайські, слов'янські, грецькі). Українські міфи, легенди, перекази, притчі, що увійшли в коло дитячого читання. Біблійні легенди.</i></p> <p>Тема 4. <i>Становлення нової української дитячої літератури, загальні тенденції розвитку.</i></p> <p>Тема 5. <i>Історія розвитку української дитячої літератури (період нової літератури).</i></p> <p>Тема 6. <i>Основні тенденції розвитку української дитячої літератури в ХІХ столітті.</i></p> <p>Тема 7. <i>Поетичні жанри дитячої літератури ХІХ – поч. ХХ століття.</i></p> <p>Тема 8. <i>Українська літературна казка. Літературні казки народів світу.</i></p> <p>Тема 9. <i>Жанр байки в українській дитячій літературі.</i></p> <p>Тема 10. <i>Прозові жанри дитячої літератури ХІХ – поч. ХХ століття. Прозова світова дитяча класика ХХ ст..</i></p> <p>Тема 11. <i>Українська дитяча література (період новітньої літератури) ХХ століття. Тематика, різноманітність жанрів.</i></p> <p>Тема 12. <i>Періодизація української дитячої літератури ХХ століття. Загальні тенденції розвитку української дитячої літератури новітнього періоду.</i></p> <p>Тема 13. <i>Прозові жанри новітньої світової та української дитячої літератури.</i></p> <p>Тема 14. <i>Поетичні жанри новітньої української та світової дитячої літератури.</i></p>

	<p><i>літератури.</i></p> <p>Тема 15. <i>Видання дитячої книги, періодичні видання в Україні. Літературні премії за видатні твори для дітей.</i></p>
Перелік основних практичних завдань	<p>Тема 1. <i>Український фольклор і його вплив на розвиток дитячої літератури.</i></p> <p>Тема 2. <i>Міфи народів світу (єгипетські, китайські, слов'янські, грецькі). Українські міфи, легенди, перекази, притчі, що ввійшли в коло дитячого читання. Біблійні легенди.</i></p> <p>Тема 3. <i>Поетичні жанри дитячої літератури XIX – поч. XX століття.</i></p> <p>Тема 4. <i>Українська літературна казка. Літературні казки народів світу.</i></p> <p>Тема 5. <i>Жанр байки в українській дитячій літературі.</i></p> <p>Тема 6. <i>Прозові жанри дитячої літератури XIX – поч. XX ст. Прозова світова дитяча класика XX ст..</i></p>
Література для вивчення дисципліни	<ol style="list-style-type: none"> 1. Агеєва В.. Поетеса зламу століть. Творчість Лесі Українки в постмодерній інтерпретації / В. Агеєва. – К., 1999. 2. Антологія української літератури для дітей. – К.: Веселка, 1994. 3. Байка про байку [Текст] // Дзвінок з минулого: вірші, оповідання, казки, байки, загадки, приповідки / упоряд., заг. ред., передм. та примітки В. Лучка. – К., 1991. – С. 179-186. 4. Бріцина О. Ю.. Українська народна соціально-побутова казка: (Специфіка та функціонування) / О. Ю. Бріцина. – К.: Наукова думка, 1989. 5. Галич О.. Теорія літератури: Підручник / О. Галич, В. Назарець Є. Васильєв – К., 2001. 6. Кіліченко Л. М.. Українська дитяча література / Л. М. Кіліченко. – К.: Вища школа, 1988. – 263 с. 7. Качак Т. Б.. Література для дітей і дитяче читання у контексті сучасної літературної освіти: збірник науково-методичних статей / Т. Б. Качак. – Івано-Франківськ: Тіповіт, 2013 – 132 с. 8. Качак Т.. Літературна освіта в Україні: промоція дитячої книги і читання / Тетяна Качак // Література. Діти. Час: Вісник центру дослідження літератури для дітей та юнацтва. Вип. 4. – Рівне: Дятлик М., 2013. – С. 239-246. 9. Качак Т. Б.. Методика аналізу художніх текстів у процесі вивчення курсу «Зарубіжна дитяча література»: проблеми і перспективи / Т.Б. Качак // Викладання зарубіжної літератури: Проблеми та досягнення. Султанівські читання: Збірник статей. / Відп. ред. В.Г. Матвійшин. – Івано-Франківськ, 2010. – Випуск 1. – С. 48-57. 10. Краснова Л.. До проблеми аналізу та інтерпретації художнього твору / Л. Краснова. – Дрогобич, 1997. 11. Копистянська Н. Х. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства: [монографія] / Н. Х. Копистянська. – Львів: ПАІС, 2005. – 368 с. 12. Крупа М.. Лінгвістичний аналіз художнього тексту: посібник [для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів] / М. Крупа. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. – 432 с. 13. Лісовський А.. Вивчення художнього твору в його літературно-естетичній цілісності / А. Лісовський // Українська мова і

	<p>література в школі. – 2001. – № 5. – С. 20-23.</p> <p>14. Літературознавча енциклопедія: у 2-х томах. / [авт.-укладач. Ю. Ковалів]. – К.: ВЦ «Академія», 2007.</p> <p>15. Марко В.. Аналіз художнього твору: навч. посіб. / В. П. Марко. – К.: Академвидав, 2013. – 280 с.</p> <p>16. Мірошниченко Л. Ф., Мірошникова Н. О.. Шляхи аналізу художнього тексту: класифікація, стисла характеристика (У шкільній практиці. У сучасному літературознавстві) / Л. Ф. Мірошниченко, Н.О. Мірошникова // Всесвітня література у середніх навчальних закладах України. – 2001. – № 5. – С. 15-17.</p> <p>17. Літературознавчий словник-довідник / Р. Г. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. – К.: ВЦ «Академія», 1997.</p> <p>18. Українська дитяча література: Хрестоматія. – К.: Вища школа, 2002.</p>
<p>Політика курсу</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Студент повинен вчасно приходити на заняття. Викладач може не допустити студента до заняття, якщо він/вона спізнився без поважної причини. • У випадку пропуску декількох практичних занять без поважної причини, що не були відпрацьовані, студент може бути не допущений до підсумкового контролю (заліку, екзамену) або його/її підсумкова оцінка буде знижена. • Студент повинен добросовісно готуватися до всіх видів поточного, модульного та підсумкового контролю. • Студент має брати активну участь на практичних заняттях. • Студент повинен бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими студентами, зокрема під час обговорення дискусійних питань на заняттях. • Студент може відпрацювати будь-яке пропущене з поважної причини заняття чи вид контролю. • Заборонено користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання письмових завдань, проте користування зазначеними гаджетами під час практичних, індивідуальних та семінарських завдань дозволяється. • У випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання завдань поточного, модульного чи підсумкового контролю, студент отримає «0» балів. • Якщо студент має претензії до викладача через оцінювання, якість надання послуг тощо, спершу треба повідомити про це самого викладача; якщо проблему не вдалося вирішити, студент має право звернутися до завідувача кафедри чи керівництва факультету. • Студент повинен неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку навчального закладу, інших видів політики, передбачених нормативними документами, що регулюють навчальний процес у ЗВО.